

злочинів: Мат-ли наук.-практ. конф. Київ. 2011. С. 235—238.

10. Казміренко Л. Проблеми використання спеціалістів при розслідуванні злочинів у сфері економіки. *Експертне забезпечення розслідування окремих видів злочинів*: Мат-ли наук.-практ. конф. Київ. 2011. С. 69—71.

11. Янюк Ю. Питання використання спеціальних знань при розслідуванні злочинів у сфері економічної діяльності. *Експертне забезпечення розслідування окремих видів злочинів*: Мат-ли наук.-практ. конф. Київ. 2011. С. 243—245.7.

12. Голикова В. О. необходимости выделения налоговой экспертизы в самостоятельный род судебно-экономической экспертизы. Мат-лы 3-й межд. науч.-практ. конф. «Теория и практика судебной экспертизы в современных условиях», Москва, 25—26 января 2011 г. Москва. 2011. С. 447—450.

13. Смірнова Ю.О.Сутність державної антикорупційної політики України. *Політичне життя*. №4. 2016. С. 30-33. URL : Users/user/Downloads/3091-6221-1-SM.pdf

14. Про запобігання корупції: Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2014, № 49, ст.2056. (зі змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення 10.06.19).

15. Альтернативний звіт з оцінки ефективності державної антикорупційної політики / Р.Г. Рябошапка, О.С. Хмара, А.В. Кухарук, М.І. Хавронюк, О.В. Калітенко; За заг. ред. А.В. Волошиної. Київ. 2015. 268 с.

16. Альтернативний звіт з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики. [М. І. Хавронюк, І. Б. Коліушко, В. П. Тимошук та ін.] ; за заг. ред. М. І. Хавронюка. Київ. 2017. 317 с.

17. Резюме до Альтернативного звіту з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики. [О. В. Калітенко, Д. О. Калмиков, І. Б. Коліушко та ін.] ; за заг. ред. М. І. Хавронюка. Київ. Москаленко О.М., 2019. 44 с.

18. Незалежність експертиз у справах топ-корупції під загрозою. URL : <https://antac.org.ua/publications/nezalezhnist-ekspertyz-u-spravah-top-koruptsiji-pid-zahrozoyu-zayava/>.

Шпитко О.В.,

ад'юнкт кафедри кримінального процесу
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧОГО З ОПЕРАТИВНИМИ СПІВРОБІТНИКАМИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Вирішення передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України завдань кримінального провадження покладається на усіх суб'єктів, за-

лучених до цієї діяльності. Однак, ключова роль у цьому питанні відведена слідчому, який виступає ініціатором взаємодії з іншими учасниками.

Ефективність взаємодії слідчого з оперативними співробітниками є найбільшою (принаймні однією з найбільших) запорукою успіху виконання покладених процесуальних завдань.

Їх спільна діяльність має ґрунтуватися на результатах спільної оцінки слідчих та оперативно-розшукових ситуацій, постійному обміні інформацією. На даний час вся ініціатива під час розслідування злочину, окрім початкового етапу, належить слідчому. Сама ж взаємодія зводиться до того, що у переважній більшості випадків слідчий дає письмові вказівки, а співробітники оперативного підрозділу їх виконують. Н.В. Гуменна переконана, що для ефективної взаємодії слідчого з іншими суб'єктами розшуку необхідним є: наявність загальних цілей; загальна мотивація для досягнення мети; необхідність чіткого визначення завдань та їх розподілу; погоджене, координоване виконання розподілених та об'єднаних індивідуальних дій усіх учасників; необхідність в управлінні; наявність єдиного завершального результату, загального як для слідчого, так і для інших суб'єктів розшуку; єдине просторово-часове функціонування учасників взаємодії; врахування попереднього досвіду кожного учасника взаємодії; активізація здібностей і можливостей суб'єктів взаємодії; довіра і повага. Недоліком такої взаємодії автор вважає те, що ця система носить тимчасовий характер, створюється і скасовується кожного разу, коли, на думку тих чи інших посадових осіб, виникає або відпадає необхідність у ній [1, с. 501–592].

В.О. Глушков, досліджуючи проблеми вдосконалення законодавства України про оперативно-розшукову діяльність, ще до вступу Кримінального процесуального кодексу України 2012 року у законну силу, справедливо визначив, що окремі норми двох взаємопов'язаних нормативних актів, зокрема Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» та Кримінального процесуального кодексу України, які регламентуватимуть діяльність суб'єктів оперативно-розшукової діяльності та досудового слідства, повинні містити узгоджено кореспондуючі та взаємодоповнюючі положення” [2, с. 42-50].

Слід наголосити, що на законодавчому рівні питання взаємодії слідчого та оперативного співробітника, зокрема процес обміну інформацією, передбачене та врегульовано. Так, п. 3 ч. 2 ст. 40 КПК України визначено, що слідчий уповноважений доручати проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам. Такі доручення він надає у письмовій формі, а під час їх виконання співробітники оперативних підрозділів користуються повноваженнями слідчого [3].

Однак, проблемним питання у такому форматі взаємодії є оперативність обміну інформації. Адже, у відповідь на доручення оперативний співробітник письмово складає мотивований рапорт про проведену роботу, який потім реєструє в канцелярії міськрайліноргану для списання пошти (дору-

чення слідчого). Звичайно, ніщо не заважає оперативному співробітнику передавати інформацію усно, не чекаючи реєстрації рапорту. Це, на наш погляд, прямо впливає на ефективність та оперативність виконання завдань кримінального провадження.

Крім цього, на підзаконному рівні питання взаємодії слідчого з оперативними співробітниками також регламентується низкою відомчих інструкцій. Так, наприклад, Інструкцією з організації діяльності органів досудового розслідування Міністерства внутрішніх справ України, яка затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ від 09.08.2012 № 686, передбачено, що у випадку виїзду на місце події слідчий керує діями членів слідчо-оперативної групи та несе персональну відповідальність за якість проведеного огляду. Співробітник оперативного підрозділу під час огляду місця події негайно інформує слідчого про одержані дані щодо обставин вчинення злочину та причетних до нього осіб, для їх подальшої фіксації шляхом проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій [4]

Тобто, прослідковуються такі способи взаємодії як розподіл процесуальних обов'язків між суб'єктами та обмін інформацією.

Однак, проблемним аспектом взаємодії слідчого з оперативним співробітником є відсутність конкретизованих доручень на проведення слідчих (розшукових) дій. Зазвичай слідчий обмежуються трактування щодо необхідності проведення необхідних заходів, спрямованих на встановлення осіб, причетних до вчинення злочину. Слідчий повинен пам'ятати, що письмові доручення повинні бути чіткими та конкретними. Для цього, за правило, слідчий повинен пам'ятати, що у дорученні необхідно зазначити, що саме повинен встановити оперативний співробітник в інтересах кримінального провадження.

Ще один недолік організаційно-тактичної форми взаємодії слідчого з оперативними співробітниками, називає В.М. Малуґа, це те, що слідчий не дає доручення конкретному співробітнику (тобто, знає виконавця, час отримання ним доручення і строки виконання), а доручення скеровуються на відповідний оперативний підрозділ (тобто, слідчий не знає, хто буде виконавцем) [5, с. 68].

У цьому контексті ми підтримуємо думку М.А. Погорецького та інших науковців, які вважають, що з метою підвищення оперативності проведення негласних слідчих (розшукових) дій доцільно зазначені доручення слідчого надсилати безпосередньо тому оперативному чи оперативно-технічному підрозділу, який уповноважений на її проведення [6, с. 270-276].

Ще одним проблемним питанням взаємодії слідчого з оперативним співробітником є, на наш погляд, відсутність визначених строків виконання доручення. Це призводить до безпідставного зволікання з виконанням поставлених у дорученні завдань з боку оперативного співробітника.

Отже, із вище викладеного слідує, що на законодавчому на підзаконному рівнях питання взаємодії слідчого з оперативними співробітниками

знайшло своє відображення, однак практично виникають проблемні питання під час їх реалізації. Це прямо впливає на ефективність та оперативність виконання завдань кримінального провадження. Саме тому, положення нормативно-правових актів потребують певного доопрацювання та законодавчого врегулювання з метою усунення наявних протиріч та проблемних аспектів взаємодії.

1. Гуменна Н.В. Поняття взаємодії слідчого з іншими суб'єктами розшуку під час здійснення ними розшукової діяльності / Н.В. Гуменна // Актуальні проблеми держави і права. – 2014. – С. 497-504.

2. Глушков В.О. Актуалізація проблеми вдосконалення законодавства України про оперативно-розшукову діяльність / В. О. Глушков // Вісник Вищої ради юстиції. – 2011. – № 2 (6). – С. 42-50.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. (зі змінами) URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

4. Про затвердження Інструкції з організації діяльності органів досудового розслідування Міністерства внутрішніх справ України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 09.08.2012 р. № 686 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

5. Малюга В.М. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами в системі методики розслідування злочинів. Дис. канд. юрид. наук. Львів. 2016. – 289 с.

6. Погорецький М. А. Негласні слідчі (розшукові) дії: проблеми впровадження та використання результатів у доказуванні / М. А. Погорецький // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2013. – № 1. – С. 270-276

Яковенко М.О.,

доцент кафедри організації правоохоронних та судових органів
Луганського державного університету внутрішніх справ
імені Е.О. Дідоренка,
кандидат юридичних наук

ЩОДО СТВОРЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ДІЗНАННЯ В ОРГАНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ

Захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування є прерогативою реформування функціональної моделі право-